

ניהול הכספים בבית-הספר "נחשונים"

1. כללי

- 1.1 בלשכת מבקר העירייה התקבל מכתב תלונה בשם ועד ההורים המוסדי בבית-הספר "נחשונים", בו הועלו בין השאר טענות לכאורה כלפי מנהלת בית-הספר בנוגע לאי-סדרים כספיים בניהול כספי בית-הספר.
- 1.2 לטענתם של ועד ההורים המוסדי, מנהלת בית-הספר השתמשה בכספי ההורים שנגבו לצורך רכישת עזרים פדגוגיים להוצאות שמטרתן קישוט בית-הספר לקראת ביקורה של מנהלת המחוז במשרד החינוך, וזאת ללא ידיעתם ואישורם.
- 1.3 בעקבות תלונה זו, פנה מבקר העירייה לאגף החינוך, במטרה שתבוצע בבית-הספר הזה בדיקה של פרטי התלונה והסקת המסקנות מממצאי בדיקה זו.
- 1.4 במהלך חודש פברואר 2005, התבצעה בדיקה של הניהול הכספי בבית-הספר "נחשונים" בכלל, והשימוש בכספים לביצוע תשלומים של בית-הספר. בדיקה זו נערכה על-ידי מנהלת הענף לפיקוח והדרכה שבאגף החינוך בהנחייתה של סגנית מבקר העירייה.
- 1.5 להדגשה, הביקורת בדקה את הטענות הנוגעות לכספים בלבד ולא בדקה את טענות ההורים בעניינים הפדגוגיים. לשם כך, הופנו ההורים למפקחת מטעם משרד החינוך.

להלן עיקרי הממצאים:

2. הגבייה מההורים עבור עזרים פדגוגיים

- 2.1 בחודש אוקטובר 2004, הופץ בקרב הורי התלמידים בבית-הספר "נחשונים" חוזר בנושא תשלומי הורים לשנת הלימודים תשס"ה. על-פי חוזר זה, אישר ועד ההורים המוסדי (בחתימתה של יו"ר ועד ההורים המוסדי) את התשלומים הנדרשים מההורים, המפורטים בחוזר זה.
- 2.2 ההורים נדרשו בין השאר לשלם סך של 60 ש"ח לכל תלמיד עבור רכישת עזרים פדגוגיים שהוגדרו כציוד לספרייה, עזרי הוראה לכיתות, ציוד לחדר מחשבים, לומדות ואינטרנט.
- 2.3 סך הגבייה מההורים עבור רכישת העזרים הפדגוגיים עד למועד הביקורת הסתכם ב-9,819 ש"ח. סכום זה אינו כולל המחאות דחויות שטרם הופקדו וזיכויים הנובעים ממלגות תלמידים. על-פי חישובי מזכירת בית-הספר, סך המלגות שנוקף לסעיף העזרים הפדגוגיים לשנת הלימודים תשס"ה הינו 1,749 ש"ח, ובנוסף קיים סכום של 740 ש"ח בהמחאות דחויות שטרם הופקד בחשבון הבנק של בית-הספר.

השימוש בכספים בבית-הספר "נחשונים"

2.4 התשלומים שנזקפו לסעיף זה בספר התשלומים עד לחודש פברואר 2005, כללו מספר רכישות של דיו למדפסת שהסתכמו ב- 1,494 ש"ח (ובחלקם יועדו להדפסת שירונים לערב שירי נעמי שמר ז"ל שהתקיים בהיכל התרבות), רכישת משחקי חשבון לתלמידים בסך של 360 ש"ח, והחזר בסך 80 ש"ח עבור מחשבים לתלמיד שעזב את בית-הספר. סך הכל הסתכמה ההוצאה בסעיף זה ב- 1,854 ש"ח. אי-לכך, קיימת יתרה של 7,965 ש"ח בסעיף זה (לא כולל המחאות דחויות וזיכויים ממלגות תלמידים) שתנוצל לדברי מנהלת בית-הספר על-פי התוכנית המקורית.

3. הקצבות משרד החינוך לחומרי מלאכה

3.1 משרד החינוך מקציב לבתי-הספר הקצבה כספית שנתית עבור חומרי מלאכה בהתאם למספר התלמידים בבית-הספר.

3.2 הקצבה זו המועברת לבתי-הספר באמצעות העירייה, מיועדת לרכישת חומרי מלאכה וחלוקתם לתלמידים בשיעורי האמנות או בפעילויות שונות שבהם נזקקים לחומרי מלאכה, כגון: ימי יצירה, חגיגות, מסיבות וכד'.

3.3 בשנת הלימודים תשס"ה, הקצה משרד החינוך סך של 34.80 ש"ח לשנה לתלמיד תושב העיר בת-ים, כך שבית-הספר "נחשונים" המונה 306 תלמידים זכאי להקצבה שנתית בסך של 10,648.80 ש"ח.

3.4 עד למועד הביקורת, העבירה העירייה בחודש אוקטובר 2004 לבית-הספר "נחשונים" סך של 3,191.50 ש"ח עבור חומרי מלאכה, ואף הודיעה בכתב להנהלת בית-הספר, בחודש פברואר 2005, על העברתו של סכום נוסף בסך 3,679 ש"ח שטרם התקבל בחשבון הבנק של בית-הספר. בסך הכל מדובר בהקצבה של 6,870.50 ש"ח עד לחודש פברואר 2005.

3.5 אי-לכך, קיימת יתרה בסך של 3,778.30 ש"ח המגיעה לבית-הספר "נחשונים" עד לסוף שנת הלימודים תשס"ה.

4. תשלומי בית-הספר

4.1 הביקורת בדקה ומצאה, כי בבית-הספר "נחשונים" בוצעו בתחילת שנת הלימודים שתי רכישות מרוכזות של חומרי מלאכה בסך 3,786 ש"ח. תשלומים אלו מומנו למעשה מההקצבה הראשונה שהעבירה העירייה לבית-הספר (נותרה יתרה שלילית בסך 594.50 ש"ח).

4.2 במהלך החודשים דצמבר 2004 - ינואר 2005, בוצעו רכישות נוספות של חומרי מלאכה בסך של 4,912 ש"ח וכן רכישות שטרם שולמו בסך 1,678 ש"ח. סך הכל 6,590 ש"ח.

השימוש בכספים בבית-הספר "נחשונים"

4.3 ועד ההורים המוסדי ציין במכתב התלונה, כי ההוצאות בתקופה זו על חומרי המלאכה הסתכמו ב-10,000 ש"ח, וזאת בהתבסס על דיווחה של מנהלת בית-הספר לוועד ההורים המוסדי. אולם, סכום זה אינו נכון משום שהוא כולל גם את הוצאות רכישת הדיו למדפסת בית-הספר (שאינן מוגדרות כחומרי מלאכה), רכישת אדניות צמחים בסך 450 ש"ח שטרם שולמה, ותשלומים למרכז פסג"ה שבסופו של דבר בוטלו.

4.4 הרכישות המפורטות בסעיפים לעיל (4.1 ו-4.2), נרשמו בסעיף ההוצאה של רכישת חומרי מלאכה. חישוב סך ההוצאות בסעיף זה בהשוואה להקצבת משרד החינוך מראה, כי יתרת בית-הספר בסעיף זה, נכון למועד הביקורת, הינה **גרעונית** בסך של **3,505.50 ש"ח**, כלומר ההוצאה גבוהה מההכנסה. (זאת לאחר הכללת הקצבה בסך של **3,679 ש"ח** שאושרה על-ידי העירייה בכתב, אולם טרם התקבלה לחשבון הבנק של בית-הספר).

4.5 לטענת מנהלת בית-הספר, יתרה גרעונית זו הינה זמנית, והיא תמומן בחלקה על-ידי הקצבה מיוחדת של העירייה (שהובטחה לבית-הספר) בסך **1,000 ש"ח** עבור הפעילות שנעשתה באמצעות חומרי המלאכה שנרכשו, ובחלקה מיתרת סוף השנה של הקצבת חומרי המלאכה המגיעה לבית-הספר בסך **3,778.30 ש"ח**.

4.6 הביקורת מעירה:

4.6.1 ההקצבה בסך **1,000 ש"ח** המיועדת לבית-הספר "נחשונים" אינה הקצבה כספית ישירה, אלא, מתן הרשאה לרכישת חומרי מלאכה, ולכן אינה יכולה לממן רכישה שכבר בוצעה, אלא להוסיף רכישות חומרי מלאכה. עם זאת, יתרת סוף השנה של הקצבת חומרי המלאכה המגיעה לבית-הספר גבוהה מהיתרה הגרעונית שקיימת כיום בסעיף חומרי המלאכה.

4.6.2 מנהלת בית-הספר היתה רשאית לרכוש חומרי מלאכה בסכום שעמד לרשותה עד לחודש פברואר, דהיינו **6,870.50 ש"ח**, ולא מעבר לכך. לטענת מנהלת בית-הספר, תכנון הוצאת הכספים עבור חומרי המלאכה נעשה בהתאם לשיקולים פדגוגיים וצורכי בית-הספר.

5. התייחסות לטענות ועד ההורים המוסדי

5.1 ועד ההורים המוסדי של בית-הספר "נחשונים" העלה טענות במכתב התלונה, כי רכישות חומרי המלאכה מומנו מסעיף "עזרים פדגוגיים" ויועדו לביקורה של מנהלת המחוז בבית-הספר.

5.2 הביקורת מצאה, כי כל רכישות חומרי המלאכה נזקפו לסעיף הקצבות משרד החינוך לעניין זה ולא לסעיף "העזרים הפדגוגיים".

השימוש בכספים בבית-הספר "נחשונים"

5.3 משיחה עם מנהלת בית-הספר הובהר לביקורת, כי מרבית חומרי המלאכה שנרכשו חולקו לתלמידים לצורך פעילויות פדגוגיות במסגרת הכנת מרחבי למידה, כגון הכנת כרטיסיות עבודה שישמשו את התלמידים במהלך שנת הלימודים כולה ואף בשנים הבאות. הגדרתם של ועד ההורים את הפעילות הזאת כקישוט בית-הספר בלבד, אינה נכונה.

5.4 עם זאת, מצאה הביקורת מספר רכישות בודדות בסכומים נמוכים שלא תאמו את ההגדרה של חומרי מלאכה, אולם נרשמו בסעיף הוצאה זה, כגון: רכישת לוח מודעות בסך של כ-80 ש"ח.

5.5 ועד ההורים המוסדי טען, כי מנהלת בית-הספר לא ביקשה את רשותם לפני ביצוע הרכישות. הביקורת משיבה לטענה זו, כי משהוחלט בתחילת השנה על נושאי הגבייה וההוצאה באישור ועד ההורים המוסדי, אין מנהל בית-הספר נדרש לאישור נוסף לפני הביצוע, אלא אם כן מדובר בשינוי מהתכנון המקורי.

6. סיכום

6.1 הביקורת סבורה, לאור בדיקתה, כי אין להגדיר את פעולות מנהלת בית-הספר כאי-סדרים כספיים כפי שהגדירים ועד ההורים של בית-הספר. לכל היותר מדובר בשימוש בכספי ההורים באופן זמני עד לקבלת יתרת ההקצבה לחומרי מלאכה ממשרד החינוך.

6.2 מנהלת בית-הספר ומזכירתה שיקפו בספרי התקבולים והתשלומים כנדרש את הפעילויות הכספיות שנעשו בחשבון הבנק של בית-הספר.

6.3 לאור דבריה של מנהלת בית-הספר על העשייה הפדגוגית שנעשתה באמצעות חומרי המלאכה, הביקורת סבורה, כי על מנהלת בית-הספר לשכנע את ועד ההורים המוסדי, כי רכישות חומרי המלאכה יועדו בחלקן גם להכנת עזרי הוראה לכיתות כפי שהוגדר בתחילת השנה בסעיף הגבייה לעזרים פדגוגיים. אי-לכך, יש להחליט על הסכום שייזקף לחובת סעיף "העזרים הפדגוגיים" ובכך לצמצם את היתרה הגרעונית (הזמנית) הקיימת בסעיף "חומרי המלאכה", נכון למועד הביקורת.